

Volebný program hnutia OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti pre voľby do NR SR v roku 2012

Náš program pre Slovensko

Predkladáme konkrétnu predstavu Slovenska ako demokratickej a konkurencieschopnej krajiny, vzdelanej, slušnej a otvorenej spoločnosti, ako domova pre slobodných, schopných, statočných a sebedomých občanov, ktorí sú hrdí na krajinu, v ktorej žijú a vychovávajú svoje deti, na jej úspechy a na potenciál určený jej historickými, spoločenskými, kultúrnymi, a prírodnými danosťami.

Veríme v Slovensko, ktoré si ctí tradičné hodnoty, ktoré umožňuje svojim občanom, aby tu žili a vychovávali svoje deti v bezpečnom prostredí, aby mohli slobodne rozvíjať svoje individuálne danosti, s vedomím vlastnej zodpovednosti, rešpektom k slobodám iných a rešpektom k potrebe adresne napomáhať tým, ktorí sú na to odkázaní.

Veríme v Slovensko, ktoré môžu príslušníci menšín pokladať za svoju vlasť a cítiť sa v ňom doma. Veríme v Slovensko, ktoré si dokáže budovať svoju integritu pokojne, sebedomom a bez vonkajších zásahov.

Sme presvedčení, že rozvoj Slovenska je podmienený zastavením korupcie, kvalitnou a zodpovednou správou vecí verejných, spravodlivosťou, vymáhateľnosťou práva a a skutočnou vládou zákona bez nadbytočnej byrokracie.

Naše občianske ciele

Sme ľudia, ktorým nie je jedno, kde budú žiť naše deti a vnúčatá. Myslíme si, že Slovensko svojou históriou, polohou a hlavne ľuďmi je predurčené byť dobrým miestom pre život.

Máme však jeden veľký problém, ktorý chceme konečne vyriešiť. Pokiaľ bude v politike bežná korupcia, klientelizmus a rozkrádanie verejných financií a verejného majetku, tak nebude na Slovensku dosť peňazí na také základné služby, akými sú: zdravotníctvo, školstvo, podpora rodín, starších, či zdravotne postihnutých občanov.

Nechceme sa na to len nezaujato prizerať, pasívne čakať akú budúcnosť nám politici pripravujú, ale chceme ľuďom na Slovensku dať nádej, že dokážeme spoločne urobiť z politiky službu a nie biznis pre vyvolených. Chceme, aby Slovensko bolo rozumne a ľudsky spravovaný štát, ktorý budú viesť zodpovedné osobnosti.

Naším hlavným cieľom je preto vniesť do politiky novú krv. Nastaviť starej generácii politikov občianske zrkadlo a dať voličom a občanom príležitosť vybrať si zástupcov, ktorí budú reálne hájiť ich záujmy a nie záujmy straníckych centrál a lobistických skupín.

Chceme vytvoriť priestor pre angažovaných a aktívnych občanov, odborníkov, priestor pre názorovú rôznorodosť za predpokladu spoločne zdieľaných hodnôt, ktorými sú slušnosť, česťnosť, zodpovednosť.

Usilujeme sa, aby sa občianska spoločnosť priblížila tzv. vysokej politike, aby sa konečne skončila partokracia, vláda straníckych dinosaurov, profesionálne rozkrádanie, klamstvo a populizmus. Občanov musíme zbaviť pocitu, že sú ľuďmi druhej kategórie a pre politikov sú zaujímaví len pár dní pred voľbami. Chceme byť rovní nielen v povinnostiach, ale aj v právach.

Politici musia cítiť, že občiansky hlas je silný, dôsledný a nezabúda. Nemusí byť vždy jednotný, ale práve v jeho rôznorodosti je jeho sila. Nemusíme s každým názorom súhlasiť, ale musíme urobiť všetko pre to, aby ho mohli občania prezentovať.

Naše občianske priority a návrhy

Považujeme za nevyhnuté pokračovať v úsilí o zvýšenie transparentnosti pri nakladaní s verejnými prostriedkami, ozdravenie verejných financií, zvyšovanie efektivity verejnej správy, vymáhateľnosti práva, spravodlivosti, bezpečnosti, v podpore podnikateľského prostredia, zamestnanosti, boja proti korupcii.

Vo svojom volebnom programe na toto úsilie nadväzujeme a ďalej ho rozvíjame. Budeme podporovať všetky kroky smerujúce k:

- zastaveniu korupcie, k transparentnému a efektívnemu výkonu verejnej moci, vymáhateľnosti práva a znižovaniu administratívnej záťaže,
- zodpovednému nakladaniu s verejnými zdrojmi a nezadlžovaniu budúcich generácií,
- budovaniu vzdelanostnej spoločnosti a efektívneho školstva,
- zlepšovaniu podnikateľského prostredia s cieľom zabezpečiť hospodársky rast a zníženie nezamestnanosti,
- efektívnemu a spravodlivému daňovému a odvodovému systému, ktorý netrestá úspešných, ale je zároveň solidárny s nízko príjmovými skupinami obyvateľstva,
- rozširovaniu priestoru pre súkromné aktivity a iniciatívy jednotlivcov a organizácií, rozvoju občianskej spoločnosti a tretieho sektora,
- ochrane tradičných hodnôt, rodiny, kultúrneho a prírodného dedičstva.

Sme odhodlaní zabrániť návratu praktík z predchádzajúcich období, kedy :

- rástla korupcia, klientelizmus a dochádzalo k úpadku morálky spoločnosti,
- zadlžovali sa budúce generácie,
- rozkrádali a zneužívali sa verejné financie a eurofondy,
- dramaticky rástla nezamestnanosť,
- výrazne sa zhoršovalo podnikateľské prostredie,

- zmenšovali sa slobody jednotlivca,
- krivila sa spravodlivosť.

Na základe týchto princípov predkladáme náš volebný program pre slušných ľudí a úspešné Slovensko.

Program pre slušné a prosperujúce Slovensko

1. Znižovanie nezamestnanosti a rast kvality života sú najdôležitejšie výzvy súčasnosti

Slovensko má výnimočný ľudský potenciál a unikátne kultúrne a prírodné dedičstvo. Toto sú danosti, ktoré je potrebné maximálne využiť. Je to jediný spôsob ako zabezpečiť šancu na ďalší rast ekonomiky a znižovanie nezamestnanosti. Nevyužiť tieto možnosti znamená, že hazardujeme s najcennejším kapitálom, ktorý máme.

Máme kvalitnú, skúsenú a vzdelanú pracovnú silu, skvelých odborníkov, silný živnostenský stav a veľký potenciál v malých a stredných podnikoch. Tieto skupiny tvoria kostru našej ekonomiky a sú predpokladom prosperity Slovenska.

Na prahu rozsiahlej hospodárskej krízy sa rozhoduje o osude našej krajiny. Jedna možnosť je pokračovanie korupcie, bujnenie drahej a neefektívnej verejnej správy, zvyšovanie dlhov, daní, zvyšovanie nezamestnanosti.

Môžeme sa však vybrať aj druhou cestou. Je to efektívna podpora tvorby pracovných miest, zvýšenie motivácie pracovať, podpora podnikateľského prostredia, ktoré prácu vytvára, zodpovedné hospodárenie, ktoré neodčerpáva zdroje na rozvoj a nie je zdrojom pre korupciu.

1.1. Podpora tvorby pracovných miest a zvýšenie motivácie ľudí pracovať

- 1.1.1. Budeme podporovať nové zahraničné a domáce investície predovšetkým skvalitňovaním podnikateľského prostredia, zvyšovaním konkurencieschopnosti Slovenska. Dotácie a daňové úľavy musia byť len doplnkovým stimulom poskytovaným za jasných a spravodlivých pravidiel pre zahraničných aj domácich investorov.
- 1.1.2. Budeme presadzovať úpravu pracovnej legislatívy tak, aby sa znížili náklady a zbytočná byrokracia pre podnikateľov a aby sa zvýšila flexibilita trhu práce.
- 1.1.3. Chceme motivovať podnikateľov vytvárať pracovné miesta pre dlhodobu nezamestnaných, čerstvých absolventov škôl, občanov so zdravotným postihnutím, a to systémom úľav a kompenzácií odvodových nákladov.

- 1.1.4. Budeme presadzovať odstraňovanie legislatívnych, byrokratických aj motivačných bariér zamestnávania občanov s ťažkým zdravotným postihnutím v spolupráci s ich organizáciami a zamestnávateľmi. Len finančná podpora zamestnávania zdravotne postihnutých bez odstraňovania uvedených bariér nestačí. Štatistický úrad evidoval v roku 2010 približne 26 tisíc zamestnancov so zdravotným postihnutím. Pritom máme až 210 tisíc invalidov a 160 tisíc ľudí poberá príspevky na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ŤZP. V súčasnosti je teda zamestnané len minimum občanov s ťažkým zdravotným postihnutím, čo ani zďaleka nezodpovedá ich pracovným schopnostiam a potrebám.
- 1.1.5. Chceme presadzovať odstraňovanie príčin existencie čiernej práce a zvýšenie postihov pre podnikateľov, ktorí zamestnávajú načierno. Najmä znižovanie nákladov a byrokracie spojenej s prácou významne zmenšia motivácie pre vznik čiernej práce. Šedá ekonomika výrazne poškodzuje nielen hospodárenie štátu, ale aj tých, ktorí príjmu čiernu prácu.
- 1.1.6. Budeme presadzovať zmenu sociálneho systému tak, aby občanov nemotivoval systém zneužívať a nepracovať. V roku 2010 bolo evidovaných viac než 170 tisíc nezamestnaných, ktorí si dlhodobo nenašli, alebo nechceli nájsť prácu! Pokiaľ teda samotný sociálny systém nevytvára dostatočný tlak na potrebu nájsť si prácu, a to akúkoľvek, poberatelia dávok a ich rodiny sa nevymania z pasce chudoby.
- 1.1.7. Chceme umožniť súbeh sociálnych dávok s príjmom zo zamestnania, respektíve odstrániť súčasné neprimerané a demotivačné limity, ktoré odrádzajú občanov prijať slabšie platenú prácu. Každý druhý nezamestnaný nemá prácu dlhšie ako jeden rok. Je preto mimoriadne dôležité pre nízkopříjmové skupiny obyvateľov, dlhodobo nezamestnaných, ale aj pre občanov s ťažkým zdravotným postihnutím, aby si mohli zabezpečiť dodatočný príjem z legálneho zamestnania a zároveň si tak udržali alebo vytvorili pracovné návyky.
- 1.1.8. Budeme tiež presadzovať zavedenie nových daňových a odvodových zvýhodnení pre tých rodičov s nezaopatrenými deťmi, ktorí pracujú. Je potrebné podporovať rodiny a pozitívne stimulovať pôrodnosť aj zamestnanosť. Občania, ktorí majú deti a pracujú, sú predsa pilierom ekonomiky každého štátu.
- 1.1.9. Chceme podporovať zamestnanosť a prosperitu regiónov presunom niektorých centrálnych úradov a príspevkových a rozpočtových organizácií z Bratislavy do regiónov s vysokou nezamestnanosťou. Podmienkou tohto presunu je zvýšenie efektívnosti a zníženie prevádzkových nákladov.
- 1.1.10. Budeme podporovať opatrenia, ktoré budú motivovať zamestnávateľov zvyšovať počet pracovných miest vhodných pre matky s malými deťmi a tým uľahčiť ich návrat do pracovného procesu.

1.2. Podnikanie si zaslúži podporu, je zdrojom prosperity Slovenska, zamestnanosti, aj príjmov štátu

- 1.2.1. Budeme presadzovať výrazné zvýšenie podpory rozvoja malého a stredného podnikania, rozvoja sektora služieb, cestovného ruchu a podpory domácej spotreby, čo umožní postupnú zmenu štruktúry hospodárstva tak, aby sa znížila závislosť na zahraničnom dopyte a aby sa diverzifikovali riziká spojené s dominanciou úzkeho okruhu výrobných sektorov (napr. automobilový a elektrotechnický sektor viazaný na zahraničný trh).
- 1.2.2. Budeme presadzovať dokončenie a prijatie daňovo-odvodovej reformy tak, aby bola korektná a spravodlivá pre všetky formy zamestnania a podnikateľskej činnosti. Zároveň navrhujeme zavedenie inštitútu živnostenských licencií, ktoré by slúžili na splnenie si daňových a odvodových povinností. Licencie by znížili daňové úniky a znamenali by tiež výrazné zníženie administratívnych povinností pre SZČO a malých podnikateľov.
- 1.2.3. Chceme motivovať rozvoj podnikateľských činností a ekonomických sektorov s vyššou pridanou hodnotou zvýšením a zefektívnením podpory inovácií a aplikovaného výskumu zameraného na prax.
- 1.2.4. Navrhujeme podporovať rozvoj regiónov stimuláciou využitia ich prirodzeného potenciálu a špecifik (najmä v oblastiach ako cestovný ruch, poľnohospodárstvo, agroturistika, cezhraničný styk, podpora priemyselných odvetví typických pre daný región). Štátna podpora však musí klásť dôraz na regióny s vysokou nezamestnanosťou a nižšou životnou úrovňou obyvateľstva. Túto podmienku musí zohľadňovať aj zameranie podpory rozvoja infraštruktúry, pričom je nutné zvýšiť efektívnosť a hospodárnosť infraštruktúrnych projektov.
- 1.2.5. Budeme podporovať rast spotreby kvalitnej domácej potravinárskej a poľnohospodárskej produkcie. Budeme presadzovať zmeny v Spoločnej poľnohospodárskej politike EÚ tak, aby neboli diskriminačné voči slovenským poľnohospodárom a potravinárom.
- 1.2.6. Chceme zmeniť účel významnej časti financií určených na aktívnu politiku zamestnanosti z financovania školení (často nepoužiteľných pre nezamestnaných) na podporu novozaložených živností pre nezamestnaných. Týmto typom dotácie chceme podporiť rozvoj služieb pre občanov a malého a stredného podnikania.

1.3. Zastaviť plytvanie s verejnými financiami a zadlžovanie budúcich generácií

- 1.3.1. Budeme jednoznačne podporovať pokračovanie konsolidácie verejných financií až na úroveň vyrovnaného hospodárenia a znižovanie verejného dlhu. Konsolidáciu je však potrebné realizovať rovnako, s dôrazom na zefektívnenie príjmov ako aj verejných výdavkov. Život štátu nad rámec ekonomických možností a zadlžovanie našich detí považujeme za nemorálne.
- 1.3.2. Budeme dôrazne presadzovať zefektívnenie výberu daní (najmä DPH) a odvodov a zamedzovanie daňových únikov. V tejto oblasti sú značné rezervy v príjmoch štátu.
- 1.3.3. Navrhujeme tiež zabezpečiť získanie ďalších finančných zdrojov efektívnym a transparentným predajom prebytočného alebo neefektívne spravovaného majetku štátu, vrátane podielov v štátnych podnikoch.
- 1.3.4. Chceme zastaviť neefektívne využívanie prostriedkov zo štrukturálnych fondov, ktoré sú zdrojom obrovskej korupcie a klientelizmu. Zároveň navrhujeme zásadnú revíziu oblastí a činností, ktoré sa z týchto prostriedkov financujú, taktiež budeme presadzovať zníženie administratívnej záťaže čerpania prostriedkov. Slovensko nepotrebuje, aby sa z týchto zdrojov financovali nezmyselné školenia, prednášky, výroba rôznych brožúr, či súkromné zariadenia. Je potrebné ich presunúť na budovanie infraštruktúry, na rozvoj vzdelávania, inovácií, vedy a výskumu, a to len na verejnoprospešný účel.
- 1.3.5. Navrhujeme zavedenie systému prehľadného a priebežného sprístupňovania dát o správe jednotlivých rezortov, štátnych orgánov, úradov a štátnych príspevkových a rozpočtových organizácií. Systém by mal umožňovať porovnávanie a meranie kvality jednotlivých organizácií a hodnotenie nákladov na ich prevádzku, nákupy tovarov a služieb, ľudské zdroje, plnenie rozpočtov a efektívnosť.
- 1.3.6. Budeme dôrazne presadzovať skutočné a nie papierové zoštíhlenie štátnej správy a navrhujeme znížiť počet štátnych zamestnancov a nielen tabuľkových miest o 20%.
- 1.3.7. Budeme presadzovať revíziu činností, transformáciu, resp. zrušenie verejných príspevkových a rozpočtových organizácií v oblastiach, kde môže pôsobiť súkromný alebo tretí sektor. Navrhujeme, aby si zriaďovateľ nemohol takéto činnosti zabezpečovať cez vlastné organizácie priamo, ak je možné službu získať externe. V takom prípade musí vypísať verejné obstarávanie a aj príspevková a rozpočtová organizácia sa musí o zákazku a dotáciu uchádzať v súťaži.
- 1.3.8. S cieľom výrazného zvýšenia transparentnosti a hospodárnosti budeme navrhovať zásadné systémové zmeny v oblasti verejného obstarávania. Budeme presadzovať povinné zverejňovanie konkrétnych technických podmienok a špecifikácií každého obstarávania na internete, zverejňovanie všetkých dát na jednom mieste od predbežného oznámenia, cez konanie a uzavretie súťaže, zmluvy, dodatky až po

poslednú faktúru a preberací protokol. Ku každému obstarávaniu bude povinné predložiť doložku hospodárnosti a efektivity, ktorá musí jednoznačne preukázať, že je dané obstarávanie účelné a nevyhnutné.

- 1.3.9. Budeme presadzovať zavedenie pravidla, aby verejné obstarávanie mohlo byť právoplatne ukončené len v prípade, ak sa ho zúčastnil dostatočný počet majetkovo a personálne neprepojených uchádzačov a bolo možné zabezpečiť jeho maximálnu efektívnosť.
- 1.3.10. Budeme navrhovať výrazné zlepšenie vedenia centrálného registra zmlúv s možnosťou prehľadného vyhľadávania a interaktívneho prepojenia na zverejnené informácie o príslušnom verejnom obstarávaní.
- 1.3.11. Budeme presadzovať prijatie efektívneho a ambiciózneho modelu ústavných limitov verejného dlhu, a to nielen s ohľadom na jeho absolútnu výšku, ale aj s dôrazom na tempo jeho rastu.
- 1.3.12. Budeme navrhovať obmedzenie plošného vyplácania niektorých sociálnych dávok (napr. prídavky na dieťa) pre poberateľov, ktorí majú vyšší príjem a nie sú na takúto pomoc odkázaní. Ušetrené prostriedky je potrebné využiť oveľa efektívnejšie a adresnejšie.
- 1.3.13. Budeme presadzovať, aby sa ušetrené prostriedky nasmerovali do riešenia kľúčových hospodárskych a sociálnych problémov, ktorým Slovensko čelí.
- 1.3.14. Budeme presadzovať zrušenie odstupného pre politikov. Politici predsa vedia, že každé ich pôsobenie je len na dobu určitú.
- 1.3.15. Budeme presadzovať zmrazenie platov poslancov NR SR a štátnych úradníkov s platnosťou až do doby, kým nebude dosiahnutý vyrovnaný štátny rozpočet.

2. Zdravotníctvo pre ľudí

Doteraz vykonané reformy v oblasti zdravotníctva boli snahou nastaviť niektoré základné pravidlá. V ďalšom období je potrebné tieto pravidlá doplniť a optimalizovať a uviesť do praxe tak, aby zabezpečili potrebnú kvalitu, ekonomickú efektívnosť a dostupnosť zdravotnej starostlivosti so zohľadnením opodstatnených potrieb a záujmov občanov a ďalších obyvateľov SR. Základným zdrojom problému dnešného zdravotníctva je nedostatočné a nedôsledné dodržiavanie spomínaných pravidiel ako aj slabá miera odhodlania správať sa otvorene, transparentne, efektívne, spravodlivo a nekorupčne.

Najväčšie riziko korupcie a klientelizmu sa v zdravotníctve objavuje pri príprave legislatívy, obstarávaní vo verejných nemocniciach a liekovej politiky.

- 2.1. Budeme presadzovať zavedenie a dôsledné vymáhanie pravidiel úplnej transparentnosti nakladania s verejnými prostriedkami v oblasti zdravotníctva a zastavenie politicky organizovanej korupcie a plytvania. Pravidlá transparentnosti sa musia uplatniť aj v oblasti personálneho obsadzovania kľúčových pozícií v rezortných inštitúciách.
- 2.2. Budeme presadzovať, aby zdravotné poisťovne boli povinné garantovať práva všetkých poistencov na kvalitnú zdravotnú starostlivosť v dostupnom čase a mieste a hradiť primerané platby pre zdravotnícke zariadenia za zdravotnú starostlivosť dostupnú bez limitov a vo výške umožňujúcej jej poskytnutie v dostatočnej kvalite.
- 2.3. Dlhodobý a do veľkej miery oprávnený pocit neriešenia problémov, pretrvávajúcej nespravodlivosti a nedôstojného postavenia zdravotníkov škodí všetkým občanom. Budeme presadzovať, aby štát neignoroval názory zdravotníkov a organizácií, ktoré ich reprezentujú, ale viedol s nimi i verejnosťou trvalý, konštruktívny a transparentný dialóg a umožnil im tak zúčastňovať sa na tvorbe politiky a rozhodovaní v zdravotníctve. Sme presvedčení, že práve nedostatok takéhoto dialógu otvára dvere demagógii a nekompetentným/kontroverzným rozhodnutiam.
- 2.4. Budeme podporovať posilnenie vyjednávacjej pozície poskytovateľov zdravotnej starostlivosti voči zdravotným poisťovniam a budeme presadzovať zamedzenie možností zneužívania monopolného postavenia poisťovní.
- 2.5. Budeme presadzovať, aby sa Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou stal skutočným obhajcom práv pacientov voči poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, ako aj voči zdravotným poisťovniam.
- 2.6. Budeme presadzovať zavedenie systému hodnotenia, od kvality a efektivity zdravotníckych zariadení, až po hodnotenie kvality práce jednotlivých lekárov.
- 2.7. Budeme presadzovať, aby sa zásadne zlepšila kvalita zabezpečenia zdravotníckych služieb v rámci možností, ktoré poskytujú súčasné finančné zdroje ich efektívnejším využitím.

3. Efektívny sociálny systém a spravodlivé dôchodky

Základom efektívneho a finančne udržateľného sociálneho systému by mala byť adrešná pomoc tým, ktorí to potrebujú. Nie je hospodárne ani potrebné uplatňovať plošné dávky bez ohľadu na okolnosť, že niektoré rodiny na to nie sú sociálne odkázané.

Zároveň je dôležité, aby sociálny systém neznižoval motiváciu ľudí hľadať si prácu, a to buď tým, že je neadekvátne štedrý, alebo tým, že prijatím aj nízko platenej práce dochádza k odobratiu dávok a k zníženiu reálneho príjmu.

Dôležitou výzvou bude tiež nutnosť vysporiadať sa s negatívnymi dopadmi minulých zmien v dôchodkovom systéme, ktoré umožnili, aby aj pri rovnakom príjme a rovnakej dobe poistenia boli priznávané rozličné dôchodky.

Mimoriadne zanedbávanou oblasťou je aj nedostupnosť mnohých verejných priestranstiev a budov pre občanov s ťažkým zdravotným postihnutím.

- 3.1. Budeme presadzovať realizáciu skutočného, avšak ekonomicky udržateľného riešenia problému tzv. starodôchodcov a elimináciu neadekvátnych rozdielov v priznávaní dôchodkov, ktoré sú dôsledkom prijatia reformy prvého piliera dôchodkového systému v roku 2003.
- 3.2. Budeme presadzovať zavedenie kultúrnych poukazov pre starobných a invalidných dôchodcov, ktoré im umožnia bezplatne navštevovať rôzne kultúrno-spoločenské podujatia, múzeá a galérie. Týmto sa zabezpečí väčšie zapojenie dôchodcov do spoločenského života a ich sociálna inklúzia. Zároveň je to nástroj, ktorý podporí kultúrne aktivity z verejných zdrojov podľa reálneho záujmu návštevníkov.
- 3.3. Budeme podporovať zvýšenie uplatnenia motivačných prvkov v sociálnom systéme. Sociálna pomoc a sociálne dávky nesmú demotivovať ľudí hľadať si prácu. Naopak, je potrebné viac previazať ich výplatu so zapojením sa do verejných prác, s dodržiavaním školskej dochádzky detí a s podmienkou nepáchania priestupkov a kriminality. Rovnako je potrebné postupovať aj pri poskytovaní sociálneho nájomného bývania.
- 3.4. Budeme presadzovať, aby vo všeobecnosti systém vyplácania časti sociálnych dávok a poskytovanie pomoci pri bývaní boli viazané na dodržiavanie pravidiel. Nie je spravodlivé, aby osoba, ktorá sa skutočne snaží vymaniť zo svojich sociálnych problémov a riadne vychováva svoje deti, mala od štátu rovnakú podporu, ako tí, čo páchajú priestupky a trestnú činnosť. Preto budeme presadzovať, aby občania, ktorí sa dopustia priestupku, boli krátené dávky na obdobie 3 mesiacov a občania, ktorí spáchajú trestný čin, boli krátené dávky až na jeden rok.
- 3.5. Budeme navrhovať podstatné zvýšenie podpory debarierizácie verejných budov a priestranstiev a uľahčenie pohybu osôb so zdravotným postihnutím s finančnou podporou štátu a realizáciou v spolupráci so samosprávou.
- 3.6. Budeme podporovať dynamizáciu umiestňovania detí z detských domovov do rodín na základe flexibilného systému osvojenia alebo umiestnenie do profesionálnych rodín. Následne bude možné postupné rušenie detských domovov.
- 3.7. Budeme presadzovať zrovnoprávnenie činnosti a financovania neverejných poskytovateľov sociálnych služieb.

4. Vyriešenie problému tzv. rómskej komunity by znamenalo pokles nezamestnanosti a sociálnej odkázanosti minimálne o polovicu

Systémové a dôsledné riešenie tzv. rómskeho problému chýba už celé generácie. Za dnešný stav je rovnako zodpovedná komunita, ako aj štát. Nie je to však problém etnický, ale problém pasce chudoby koncentrovanej v segregovaných osadách a lokalitách a prenášanie ich statusu na ďalšiu novú generáciu.

Problémy súčasných rómskych komunít na Slovensku môžeme charakterizovať ako etnické a sociálne.

Spomíname tu tzv. rómsku problematiku. Toto označenie ponechávame najmä pre to, že aj 40 % rómskych komunít žijúcich v chudobe je veľmi veľa. Na Slovensku žije 60 % Rómov integrované, ktorých sa však dotýkajú problémy spojené so svojou etnicitou. Označenie „takzvaná“ sme pridali kvôli tomu, že táto problematika nie je vždy rómska, je to aj problematika sociálna. Mnohé opatrenia, ktoré navrhujeme, sa nezameriavajú len na rómske komunity, ale vo všeobecnosti na občanov bez ohľadu na to, k akej etnickej skupine patria.

Sociálne problémy rómskych komunít sa dotýkajú najmä na tých 40 % Rómov na Slovensku, ktorí žijú v osadách a mestských koncentráciách. Na problematiku týchto skupín by sme sa mali pozerať hlavne ako na problematiku chudoby a nie problematiku Rómov. Opatrenia, ktoré je nevyhnutné zaviesť na to, aby sa potlačila chudoba v týchto lokalitách, by nemali byť cieleňé na Rómov, ale na chudobné skupiny obyvateľstva. Rovnako by sa malo postupovať v prípadoch, že sa jedná o komunitu, v ktorej žijú chudobní Rómovia a rovnako aj v lokalite, v ktorej žijú chudobní etnickí Slováci, alebo Maďari. Takýto prístup uprednostňujeme nielen preto, že ho považujeme za spravodlivý, ale aj preto, že možné riešenia negatívnych javov spojených s chudobou je možné odstrániť len na základe princípov sociálnej problematiky.

Navrhované riešenia v oblasti tzv. rómskej problematiky sa zakladajú na nasledovných princípoch:

- **princíp efektívneho využívania prostriedkov** – uvedomujeme si, že nalievaním verejných financií do projektov bez dlhodobého dopadu, nemá význam a je nevýhodné pre väčšinou aj menšinovú spoločnosť,
- **princíp individuálneho prístupu** – odmietame paušalizovanie problémov. S vedomím, že v každej etnickej skupine sú ľudia dobrí aj ľudia zlí, chceme predchádzať situácii, keď zlí kazia obraz všetkým a ťahajú snaživých dolu,
- **princíp riešenia problémov „pri koreni“** – odmietame nasledovať príklad minulých vlád a venovať sa len haseniu požiarov, až keď vypuknú. Pri navrhovaní opatrení sa zameriavame na príčiny, nie dôsledky problémov,
- **princíp nezanedbávania** – odmietame tolerovať ďalšie narastanie problémov, ktoré môže mať nepredvídateľné negatívne dopady ekonomického, bezpečnostného, či ľudského charakteru,
- **princíp zodpovednosti Rómov samotných** – šikovní Rómovia a Rómky sa sami svojimi kapacitami musia podieľať na prelomení vlastnej pasce chudoby.

K realizácii zámerov je treba pristupovať dôrazne, dôsledne, súčasne a s vedomím celku. Inak sa minú účinku.

Kľúčom k zlepšeniu je teda koordinované riešenie nasledujúcich oblastí:

- vzdelanie spojené so sociálnou formáciou v prirodzenom, avšak postupne kultivujúcom prostredí,
- riešenie dlhodobej nezamestnanosti v spojitosti s reformou sociálneho systému,
- dodržovanie zákonnosti a pravidiel správania,

Iba takýto prístup nájde svoje pozitívne uplatnenie v otázke zlepšenia bývania, schopnosti zabezpečiť si základné životné potreby, ďalej v minimalizovaní kriminality a úžery, čím sa dosiahne spoločný cieľ v odstránení napätia, diskriminácie, pasivity a závislosti na majoritnej spoločnosti. Uvedené riešenia nie sú viazané na jedno etnikum, ale uplatniteľné pre všetky osoby v danej životnej a sociálnej situácii.

Je tiež dôležité si jasne pripustiť, že riešenie problému takéhoto rozsahu má svoje náklady a komplikácie, ale je nevyhnutné. Inak sa problém a jeho náklady v budúcnosti budú len násobiť.

- 4.1. Budeme presadzovať, aby pilierom riešenia problémov rómskych komunít bolo zlepšenie vzdelania. Je nevyhnutné zabezpečiť, aby už v predškolskom veku získali deti potrebné návyky a hlavne si adekvátne osvojili jazykové zručnosti. Je dôležité, aby si dospelávajúca a dospelá populácia získala a udržala povedomie vlastnej dôstojnosti, platnosti pri budovaní komunity a spoločnosti v duchu rovnosti v právach, ale aj v povinnostiach.
- 4.2. Budeme presadzovať zastavenie neobhájiteľného umiestňovania rómskych detí do špeciálnych škôl a tried len kvôli problémom s ovládaním štátneho jazyka, či z iných nezákonných dôvodov. Toto likviduje ich šance na dobré vzdelanie a tým aj šance na trhu práce a ekonomicky a sociálne integrovaný život.
- 4.3. Budeme presadzovať pravidelné opätovné posúdenie všetkých detí v špeciálnom vzdelávaní a revíziu dôvodov ich zaradenia tak, aby sa deti, ktoré majú schopnosť absolvovať bežnú školu, po doplnení učiva mohli zaradiť do štandardného vzdelávacieho systému a pripraviť tak na trh práce.
- 4.4. Budeme presadzovať zvýraznenie väzby nárokov na rodičovské dávky s podmienkou dochádzky detí do škôl
- 4.5. Budeme presadzovať dokončenie riadneho základného vzdelania aj u starších. Pokiaľ sa niekto rozhodne dokončiť základné alebo stredné vzdelanie alebo maturitu, mal by byť finančne motivovaný a posudzovaný, ako by bol zapojený do aktívnych prác. Dovzdelávanie by tiež malo byť realizované spôsobom, ktorý umožní udržať si prácu,

pokiaľ ju záujemca má. Aj v takom prípade je potrebné jeho úsilie finančne motivovať. Pomoc je však nutné viazať na dosiahnuté výsledky.

- 4.6. Budeme motivovať získanie alebo udržanie pracovných návykov viazaním vyplácania časti sociálnych dávok na zapojenie do aktivačných verejných prác, aktívny prístup v otázke hľadania práce a na dodržiavanie zákonnosti a poriadku. Umožníme vyšší súbeh sociálnych dávok, pokiaľ bude mať daná osoba iba minimálny príjem zo zamestnania.
- 4.7. Prehodnotíme efektivitu a činnosť Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny tak, aby nevytvárali ďalšie neprimerané bremená pre všetkých nezamestnaných a nekomplikovali pomoc a podporu štátu. Skutočnosť, že aj v regiónoch s vysokou nezamestnanosťou prosperujú komerčné pracovné agentúry, no úrady práce nevedia nezamestnanosť riešiť, poukazuje na potrebu reforiem.
- 4.8. Budeme iniciovať, aby sa každá pomoc viazala na dodržiavanie pravidiel. Nie je spravodlivé, aby osoba, ktorá sa snaží vymaniť z vlastných sociálnych problémov a riadne vychováva svoje deti, mala od štátu rovnakú podporu ako tí, ktorí opakovane páchajú trestnú činnosť a nemienia sa zlepšiť. Preto budeme iniciovať účinnejšiu vymáhateľnosť trestno-právnej zodpovednosti pri porušovaní zákona aj pri drobných a opakujúcich sa priestupkoch, prečinoch a trestných činoch.
- 4.9. Budeme však podporovať aj sociálnu integráciu osôb, ktoré sa v minulosti dostali do kolízie so zákonom a to predovšetkým s ohľadom na ich rodiny a deti. Avšak len za predpokladu evidentnej snahy o nápravu, dôsledného dodržiavania pravidiel a s jasnými sankciami za ich porušenie.
- 4.10. Budeme sa usilovať o odstránenie segregácie izolovaných komunit, ako i o riešenie ich bývania efektívnou podporou samoaktivačného prístupu členov týchto komunit. V tomto prípade je však nevyhnutné priame zapojenie sa samotnej komunity, jej svojpomoc a vedomie vlastnej zodpovednosti za prostredie, v ktorom žije. Tu je potrebná aj pomoc zo štátu, lebo táto problematika výrazne presahuje možnosti samospráv obcí, kde sú koncentrované problémové osady alebo komunity.
- 4.11. Budeme presadzovať prijatie a realizáciu systémových a komplexných programov riešenia každej segregovanej osady a komunity osobitne, ktoré zohľadnia individuálne dané podmienky a problémy. Financovanie a kontrolu nákladov je potrebné zabezpečiť zo strany štátu a realizáciu zabezpečiť v spolu práci s miestnou samosprávou a so zapojením dotknutej komunity. Budeme vyžadovať adekvátny spôsob hodnotenia a zavedieme povinnosť upraviť ďalšiu realizáciu programu v nadväznosti na závery tohto procesu.
- 4.12. Budeme presadzovať vyplácanie časti sociálnych dávok alebo príspevkov za aktiváciu aj v naturáliách (najmä drevo v zime a podobne).

- 4.13. Budeme tiež presadzovať vyplácanie sociálnych dávok na týždennej báze, aby sa zrovnomenili príjmy za jeden mesiac. Tieto opatrenia napomôžu príjemcom správne narábať s poskytnutými prostriedkami a obmedzia aktivity a vplyv úžerníkov.
- 4.14. Budeme motivovať a vyžadovať dôsledné dodržiavanie pravidiel, poriadku, hygieny a bezpečnosti v komunitách a v ich okolí. Budeme presadzovať zavedenie osobitného dotačného systému na podporu zriaďovania a pomoci pri prevádzke obecnej polície a obecných hliadok v daných obciach s využitím vhodných a bezúhonných zástupcov komunity. Budeme podporovať prácu obecných hliadok v komunitách s cieľom zabezpečiť stálu prítomnosť zástupcov poriadkových služieb v osadách vrátane okolitých lesov a poľnohospodárskych plôch. Je potrebné a vhodné to realizovať nielen na báze represie, ale skôr na báze prevencie. Preto je dôležité zapojenie členov komunity do miestnej obecnej polície a využitie aj dobrovoľníkov z radov komunity. Budeme presadzovať opatrenia na zvýšenie dôvery a spolupráce medzi políciou a príslušníkmi a príslušníčkami rómskych komunít.
- 4.15. Budeme podporovať zvýšenie počtu sociálnych asistentov pôsobiacich v komunite. Taktiež práca mimovládnych organizácií a cirkví s komunitou si zaslúži väčšiu podporu. Budeme trvale presadzovať zavádzanie ich úspešných programov do systému.

5. Kvalitné školstvo – budúcnosť Slovenska

Nekvalitné a neefektívne školstvo je zdrojom nezamestnanosti. Je to suverénne najrýchlejší a najdrahší spôsob, ako sa štát môže dopracovať k úplnej strate perspektívy.

Na Slovensku hrozí riziko, že sme sa vybrali práve touto cestou. Máme neefektívny vzdelávací systém, deti na školách sa učia naspamäť zbytočné informácie, ktoré okamžite zabudnú a nikdy v živote nevyužijú. Školy nemajú potrebné učebnice ani 22 rokov po revolúcii.

Vzdelávacie programy sa stále zameriavajú na všeobecné vzdelanie. Na praktický a pracovný život nie je žiak ani študent pripravený. Naopak, zamestnávateľia pociťujú nedostatok pracovnej sily s praktickým vzdelaním.

Vysoké školy sú často nekvalitné, zamerané na kvantitu, nie na kvalitu, nezohľadňujúc potreby a možnosti trhu práce. Ani jedna z nich nie je na svetovej úrovni. Veda, výskum a inovácie sú málo podporované, financovanie je plné byrokracie.

Školy tak začínajú produkovať nezamestnaných a ľudí odkázaných na sociálne dávky, ktorí nemajú možnosť získať pracovné návyky. Kľúčovou úlohou školstva je však výchova slušných a vzdelaných ľudí, ktorí sa stanú integrálnou súčasťou spoločnosti a získajú schopnosti uplatniť sa na trhu práce zodpovedajúce ich danostiam.

- 5.1. Budeme presadzovať, aby sa na základných školách podstatne zúžil povinný vzdelávací obsah a zredukoval rozsah štátnych vzdelávacích programov. Proces výučby sa musí zamerať na kvalitu, nie na kvantitu.
- 5.2. Budeme podporovať zlepšenie platových pomerov a zvýšenie spoločenského statusu učiteľov, avšak odmeňovanie musí byť postavené na kvalite práce učiteľa a nie na počte školení, na ktoré sa mu chce ísť. Je tiež potrebné obmedziť narastajúcu byrokraciu na školách, učitelia sa venujú viac výkazom a papierom ako výučbe.
- 5.3. Budeme presadzovať zavedenie nového povinného predmetu približujúceho svet povolání. Predmet by mal praktickým spôsobom priblížiť žiakom a študentom možnosti a podmienky trhu práce a zlepšiť kvalitu ich rozhodnutia o výbere ďalšej školy alebo povolania. Na stredných školách je tiež potrebné zaviesť povinný predmet o základoch podnikania, fungovania verejných aj súkromných financií a ekonomiky.
- 5.4. Budeme presadzovať posilnenie odborného vzdelávania, výrazné skvalitnenie odborných škôl a prípravu na zamestnaneckú prax. Odborné školy by tiež mali byť schopné vychovať kvalitných študentov aj na technicky zamerané vysoké školy.
- 5.5. Budeme podporovať zlepšenie prepojenia vzdelávania s praxou. Stredné školy by mali výrazne viac spolupracovať so zamestnávateľmi. Navrhujeme, aby štát preplácal časť príslušných nákladov na praktické vyučovanie zamestnávateľom a tým ich pozitívne motivoval.
- 5.6. Budeme navrhovať otvorenie a liberalizáciu trhu s učebnicami. Štát má garantovať obsah, ale malo by byť na škole, s ktorým vydavateľom chce spolupracovať. Je nepochopiteľné, že ani 22 rokov po revolúcii, štát nevie zabezpečiť školám učebnice.
- 5.7. V oblasti vysokého školstva budeme presadzovať akreditáciu na základe vecných, nie formálnych kritérií.
- 5.8. Budeme iniciovať také úpravy trojstupňového vysokoškolského vzdelania, aby sa eliminovala zbytočná nadmerná administratívna záťaž, spojená s bakalárskym stupňom v odboroch, kde väčšina absolventov pokračuje v magisterskom stupni. Budeme presadzovať také úpravy doktorandského stupňa, ktoré mu navráti charakter vysoko kvalitnej výberovej prípravy na akademickú a vedeckú dráhu.
- 5.9. Budeme presadzovať, aby sa vo vede a výskume podporovali predovšetkým pracoviská, ktoré už dokázali úspechy v minulosti a sú perspektívne. Rovnako budeme podporovať opatrenia, ktoré budú motivovať súkromný sektor vo väčšej miere financovať vedu a výskum.
- 5.10. Budeme presadzovať podporu vzdelávania a výskumu. Tieto oblasti by sa mali posilniť financovaním zo štrukturálnych fondov s podmienkou výrazného zníženia byrokracie a formalizmu pri predkladaní a realizácii projektov.

6. Občan je viac ako politik a úradník.

Chceme vrátiť štát do rúk občanov a rozvíjať skutočnú občiansku spoločnosť.

Občania majú pocit, že sú rukojemníkmi úradníkov a politikov. Prestali sme byť suverénmi vo vlastnej krajine, stávame sa bytosťami druhej kategórie. Na Slovensku sa hovorí, že keď zasadá náš parlament, krajina je v ohrození. Občanom však už dochádza trpezlivosť.

Požadujeme napravenie postavenia občana voči štátu. Neplatia rovnaké pravidlá pre všetkých. Občania sa stali poštármi pre úradníkov.

Odmietame, aby boli rôzne skupiny zvýhodňované na úkor občana. Zaslúžime si od štátu rovnakú pozornosť ako majú politici, úradníci, zahraničné korporácie, bruselská elita, odborári alebo akékoľvek iné záujmové skupiny.

Politici si zvykli, že váha zodpovedného hlasu, váha hlasovania ako lotérie a aj váha kúpeného hlasu je rovnaká. Občania reagujú na tieto deformácie nezáujmom o voľby s pocitom, že na ich názore aj tak nezáleží.

Ak má byť na Slovensku budovaná skutočná občianska spoločnosť, ktorá znamená menší priestor pre korupciu, je potrebné realizovať zásadné zmeny.

- 6.1. Budeme presadzovať, aby úradníci nesmeli pri vybavovaní podaní vyžadovať od občanov alebo organizácií dokumenty a doklady, ktoré vydal iný verejný orgán. Úrady si tieto dokumenty majú zaobstaráť sami. Základom riešenia by malo byť zlepšenie informačného systému štátu a uplatnenie systému e-governmentu. Toto opatrenie zároveň zníži priestor pre korupciu a zvýši komfort komunikácie občana s úradmi.
- 6.2. Budeme navrhovať, aby každý úrad, ktorý nedodrží lehotu na vybavenie žiadosti, musel vrátiť občanovi či firme celú výšku správnych poplatkov, ktoré pri podaní získal.
- 6.3. Budeme presadzovať úplné zrušenie poslaneckej imunity s tým, že poslancom by zostala len imunita za hlasovanie a výroky prednesené na pôde NR SR. Politici nie sú viac ako občania.
- 6.4. Budeme presadzovať zmenu majetkových priznaní politikov tak, aby z nich bolo možné jednoznačne zistiť, či medzročný prírastok ich majetku zodpovedá ich oficiálnym príjmom.
- 6.5. Budeme presadzovať, aby každý politik, štátny úradník aj politický nominant v štátnom podniku bol v plnej miere hmotne zodpovedný za ním spôsobenú škodu.

- 6.6. Budeme presadzovať zavedenie trestnej zodpovednosť politikov, štátnych úradníkov aj politických nominantov v štátnych podnikoch za svoje rozhodnutia.
- 6.7. Budeme presadzovať, aby do NR SR mohli kandidovať aj nezávislí kandidáti (s podmienkou získania určitého počtu petičných podpisov podobne ako pri komunálnych voľbách a v prezidentských voľbách). Voľby do NR SR sú totiž jedinými domácimi voľbami, v ktorých môžu kandidovať výhradne stranícki kandidáti. Tiež navrhujeme zavedenie viac volebných krajov a zjednotenie termínov konania volieb.
- 6.8. Chceme občanov motivovať, aby sa viac zúčastňovali volieb. Chceme občanom umožniť, aby pri voľbách do NR SR, do Európskeho parlamentu a v prezidentských voľbách mohli voliť kdekoľvek. Preto navrhujeme zriadiť volebné miestnosti na nových miestach (napr. nákupné, administratívne, kultúrne, športové centrá apod.), čo môže pozitívne ovplyvniť volebnú účasť.
- 6.9. Budeme podporovať stabilitu odborného personálu úradov a elimináciu politických čistiek a dosadzovanie úradníkov podľa straníckeho trička.
- 6.10. Budeme presadzovať jasné a rovnaké práva pre všetkých a skutočnú rovnosť pred zákonom. Aby nemal úrad prednosť pred občanom, odborár pred zamestnancom, zahraničná firma pred slovenským drobným živnostníkom.
- 6.11. Budeme presadzovať, aby malý podnikateľ mal rovnakú šancu domôcť sa svojich práv ako veľká zahraničná firma chránená medzinárodnými zmluvami, aby mal reálnu šancu získať investičné stimuly, aby slovenský farmár nebol diskriminovaný len preto, že pracuje na Slovensku.
- 6.12. Budeme podporovať ochranu majetku občanov. Predsa aj majetok občanov má mať rovnakú ochranu a práva ako majetok štátu. Nesmie byť neprimerane obmedzovaný. Odmietame násilné vyvlastňovanie bez adekvátnej náhrady za reálne trhové ceny.
- 6.13. Budeme podporovať odstraňovanie deformácií a naprávanie chýb minulých vlád v oblasti vlastníckych vzťahov. Vlastníci domov nemajú niesť zodpovednosť za chodníky, ktoré nevlastnia. Nájomcom bytov, ktoré si nemohli občania odkúpiť, má štát pomáhať nie na úkor samospráv alebo vlastníkov domov. Štát ich problém spôsobil, musí preto niesť zodpovednosť za adekvátne riešenie.
- 6.14. Budeme presadzovať zrušenie zbytočných a nekvalitných zákonov, ktoré boli často schválené len preto, že si úradníci potrebovali vymyslieť robotu, aby ich neprepustili.
- 6.15. Budeme podporovať zníženie nadbytočnej byrokracie, ktorá je zdrojom korupcie a šikany občanov. Je nepochopiteľné, že na Slovensku sa často prijímajú tvrdšie normy ako v EÚ, ktoré len znepríjemňujú život občanov a podnikateľov. Je potrebné preveriť súlad všetkých takýchto predpisov so zdravým rozumom.

- 6.16. Budeme zásadne presadzovať systémovú podporu občianskych aktivít. Občiansku spoločnosť nie je možné budovať bez podpory mimovládnych organizácií. Je potrebné občanom ponechať možnosť zasielať časť svojich daní mimovládnym organizáciám, nechceme tieto možnosti obmedzovať.
- 6.17. Budeme tiež navrhovať, aby aktívni občania, ktorí sa zapájajú do dobrovoľníckych prác mali právo na vyššiu daňovú asigáciu. Odmenou pre nich bude, že im štát umožní pomáhať ešte viac.

7. Kľúčovou úlohou štátu je zabezpečiť poriadok, bezpečnosť, obranu, spravodlivosť a vymáhateľnosť práva.

Nechceme, aby štát zasahoval do všetkých oblastí nášho života. Požadujeme však, aby si plnil svoju základnú úlohu, a tou je ochrana občanov a ich majetku, spravodlivosť a vymáhateľnosť práva.

Ak štát zlyháva v týchto základných funkciách, stráca svoju legitimitu. Slovensko sa však ocitlo práve v tejto situácii. Sú obce a oblasti, kde nestretnete policajta po celý rok. Domôcť sa práv na našich súdoch je skoro generačná záležitosť, a to stále bez záruky, že rozhodnutie bude skutočne spravodlivé a nezávislé.

Absencia rýchlej a efektívnej vymáhateľnosti práva deformuje podnikateľské prostredie, odrádza investorov a vedie k výraznému zníženiu konkurencieschopnosti Slovenska. Je najvyšší čas pristúpiť k razantným a zásadným zmenám.

- 7.1. Budeme dôrazne presadzovať a maximálne podporovať pokračovanie procesu ozdravenia a reformácie justície a prokuratúry, ktorý bol začatý v roku 2010. Je kľúčové nastoliť dôveryhodnosť, nezávislý výkon a rýchlosť v rozhodovaní justície a orgánov činných v trestnom konaní. Dôvera v spravodlivosť a právo je mimoriadne významným predpokladom na odstránenie tolerancie voči korupcii.
- 7.2. Budeme podporovať zefektívnenie vymáhateľnosti práva v oblasti hospodárskych vzťahov, nakoľko je to základným predpokladom zdravého podnikateľského prostredia a tým aj hospodárskeho rastu.
- 7.3. Budeme presadzovať zavedenie efektívneho a rýchleho správneho súdnictva na preskúvanie úradných rozhodnutí tak, aby výkon verejnej moci a úradných rozhodnutí bol pod zvýšenou kontrolou v prospech občanov.
- 7.4. Budeme iniciovať legislatívne úpravy a praktické opatrenia na zvýšenie pocitu bezpečnosti občanov, zlepšenie právneho postavenia obetí trestnej činnosti, predchádzanie všetkým formám násilia (na verejnosti, na pracovisku, v susedstvách a v domácom prostredí) a poskytovania adekvátnej pomoci ich obetiam.

- 7.5 Budeme podporovať zmeny vo výkone policajnej služby, ktoré vedú k zvýšenej prítomnosti policajtov v teréne, a to nielen na cestách, v rizikových lokalitách a pri rizikových udalostiach, ale permanentne, aby občania a ich rodiny mali reálny pocit bezpečia.
- 7.6. Budeme podporovať väčšiu spoluprácu štátnej a obecnej polície. Chceme motivovať zriaďovanie a zo štátnych zdrojov podporovať prevádzku obecnej polície v rizikových oblastiach s vyšším výskytom kriminality, alebo v obciach, kde sú segregované osady.
- 7.7. Budeme presadzovať prijatie novely stavebného zákona. Zasadíme sa o zriadenie stavebnej polície na zamedzenie a postihovanie čiernych stavieb tak, ako je to bežné aj v iných štátoch EÚ. Podporíme účinnejší spôsob boja proti nelegálnym stavbám a to zastavením stavebných prác na čiernej stavbe v zárodku.
- 7.8. Budeme podporovať pokračovanie v zmenách v oblasti obrany, ktoré vedú k väčšej hospodárnosti a zrealnia povinnosti a možnosti Slovenska.

8. Naše deti majú právo vyrastať v zdravom a bezpečnom prostredí.

Životné prostredie je nutné efektívne chrániť.

Od kvality životného prostredia do veľkej miery závisí kvalita nášho života. Za uplynulých 22 rokov sme na Slovensku zaznamenali pokles znečistenia životného prostredia vo väčšine sledovaných ukazovateľov. Napriek tomu je environmentálny dlh minulosti stále ešte veľký, nedoriešené sú viaceré environmentálne kauzy nedávnej minulosti a pribúdajú aj nové formy znečisťovania a devastácie nášho životného prostredia.

Na Slovensku chýba seriózna diskusia o klimatických zmenách a o tom, ako im čeliť. Nemáme ani dlhodobú koncepciu ochrany pred povodňami. Slovensko je naďalej posiate tisíckami nelegálnych skládok a nezodpovedné narábanie s nebezpečnými látkami neraz ohrozuje naše zdravie. Samotný zmysel ochrany prírody a krajiny sa dosiaľ u nás nestal súčasťou verejného povedomia. Na viacerých miestach dochádza k nadmernej záťaži krajiny, kým na iných k jej pustnutiu a následnej degradácii.

Slovensko výrazne zaostáva vo sfére efektívneho využívania surovinových zdrojov a energie. Zákonný inštitút posudzovania vplyvov na životné prostredie sa realizuje často iba formálne. Nakladanie s prostriedkami na životné prostredie nie je vždy efektívne. V niektorých sférach sa využívajú neefektívne, v iných chýbajú. Zaostáva aj environmentálna výchova a vzdelávanie a tým aj naša gramotnosť v tejto oblasti.

Ochrana prírody a životného prostredia nie je len naša povinnosť, vyplývajúca z medzinárodných noriem. Je to najmä otázka našej každodennej snahy zabezpečiť čisté, zdravé

a harmonické prostredie, v ktorom žijeme a zachovať prírodné a kultúrno-historické hodnoty pre budúce generácie.

- 8.1. Budeme sa zasadzovať za zníženie produkcie škodlivých látok do ovzdušia, vody, pôdy i celého potravinového reťazca, ako aj proti nezodpovedným záberom kvalitných orných pôd na nepoľnohospodárske účely a presadzovať opatrenia proti vzniku nelegálnych skládok odpadov ako aj za riešenie problematiky odpadov vo všeobecnosti: od prevencie, cez lepší systém zberu, triedenia a recyklácie až po zvýšenie sankcií pre tých, ktorí nelegálne skládky vytvárajú.
- 8.2. Budeme trvať na dodržiavaní zásady „Znečisťovateľ platí“ a na tom, aby sa brali do úvahy ekonomické a právne aspekty poškodzovania životného prostredia. V záujme šetrenia prírodných zdrojov a ochrany životného prostredia, ale aj znižovania surovínovej a energetickej závislosti Slovenska, budeme presadzovať podstatné zvýšenie energetickej efektívnosti celej slovenskej ekonomiky. Budeme podporovať komplexné prístupy so spolupôsobením šetrných technológií, znižovaním energetickej náročnosti a podporou vedy a výskumu na prospech ekonomickej efektívnosti, sociálnej inklúzie, životného prostredia i konkurencieschopnosti a prestíže Slovenska.
- 8.3. Pri protipovodňovej ochrane budeme preferovať prevenciu pred nutnosťou dodatočne odstraňovať tragické následky povodní. Budeme podporovať riešenia na udržanie vody v krajine, zadržanie povodňovej vlny v horných častiach povodí, spomalenie a rozdelenie odtoku vody. Základnou úlohou je vytvorenie vízie a dlhodobej koncepcie ochrany pred povodňami, ktorá bude rešpektovať rôznorodosť slovenskej krajiny, zmeny klímy a integrovaný manažment celých povodí.
- 8.4. Okrem zlepšenia stavu a zvýšenia efektívnosti ochrany prírody sa budeme zasadzovať aj za zachovanie a znovuoživenie hodnôt krajiny a slovenského vidieka, ako je tradičný ráz architektúry a hospodárenia, remeslá, miestna kultúra, regionálne a miestne špecifiká a pod. vo väzbe na tvorbu nových pracovných príležitostí, potravinovú bezpečnosť, agroturizmus i celkovú renesanciu vidieckych sídiel a krajiny.
- 8.5. Budeme presadzovať, aby lesy boli spravované s osobitným dôrazom na morálku lesného personálu, s využitím ochranných, kultúrnych a sociálnych tradícií slovenského lesníctva. Profesia lesníka sa musí stať garantom statočnej, primerane ocenej služby občanom, pre ktorých sú úžitky lesa nenahraditeľné. Pri hospodárení v lese musia byť prednostne uplatňované prírode blízke postupy. Štátny podnik Lesy SR musí byť riadený podľa osobitného zákona.
- 8.6. Väčšiu pozornosť si vyžaduje aj rozvoj našich miest tak, aby sa z nich stali skutočne príjemné a fungujúce miesta pre život svojich obyvateľov. Budeme preto podporovať skvalitnenie urbanistických prístupov k mestskému prostrediu, zlepšenie mestskej dopravy a adekvátne využívanie verejných priestorov v prospech verejnosti. Budeme

sa zasadzovať aj za účinnejšiu ochranu hodnotnej zelene v sídlach. Budeme presadzovať rozvoj cyklistickej dopravy.

- 8.7. Veľkú pozornosť budeme venovať environmentálnej výchove a vzdelávaniu. S tým súvisí aj včasné, pravdivé a komplexné informovanie verejnosti o stave a vývoji životného prostredia. Budeme tiež presadzovať väčšie zapojenie sa mimovládnych environmentálnych organizácií na báze partnerských vzťahov so štátom a samosprávami. Je žiaduce doceniť potenciál dobrovoľných ochranárov a dať im príležitosť i reálne práva pôsobiť proti poškodzovaniu prírody, krajiny a životného prostredia.

9. Podpora kultúry a športu

Je dôležité nezabúdať na podporu kultúry, športu a ochrany historického dedičstva. Tieto oblasti sú nielen vizitkou Slovenska, ale majú aj dôležitý hospodársky a ešte viac sociálny a občiansky rozmer.

Práve rozvoj kultúry a športu je predmetom činnosti obrovského množstva nezávislých organizácií. Zároveň mladí ľudia, ktorí sa venujú kultúre a športu, sú menej náchylní zapojiť sa do asociálnych aktivít a viac odolávajú pokušeniu vyskúšať drogy.

Podpora kultúry a športu zo strany štátu by sa však mala sústrediť na vytváranie priaznivých podmienok a na finančnú pomoc. Je dôležité, aby sa do systému štátnej podpory výrazne zapojili trhové prvky a princípy konkurencie.

- 9.1. Budeme presadzovať zavedenie princípov konkurencie do činnosti kultúrnych zariadení, ktoré poberajú príspevok z verejných zdrojov. Aj štátne organizácie musia o podporu súťažiť. Zvýši to efektivitu, zdravú súťaživosť, kvalitu a zrovnoprávni sa postavenie neštátnych zariadení a organizácií.
- 9.2. Budeme zlepšovať verejnú kontrolu a motivovať k väčšej efektívite zavedením merania kvality verejných kultúrnych inštitúcií a porovnávaním ich hospodárenia.
- 9.3. Budeme podporovať zefektívnenie financovania športových zväzov s dôrazom na deti a mládež. Je však nutné zvýšiť transparentnosť a zapojenie verejnej kontroly použitých prostriedkov zverejnením financovania, odpočtov činnosti a porovnávania kvality a vynaložených prostriedkov.
- 9.4. Budeme presadzovať zvýšenie podpory budovania kultúrnej a športovej infraštruktúry na školách, avšak za podmienky zaručenia využiteľnosti aj pre širokú verejnosť a otvorenie spolupráce škôl s externým prostredím.

- 9.5. Budeme výraznejšie podporovať ochranu kultúrneho dedičstva v neštátnom vlastníctve. Majiteľ kultúrnej pamiatky by mal mať reálny prístup ku kompenzáciám za náklady na záchranu pamiatky, pokiaľ ju štát vo verejnom záujme chce chrániť.
- 9.6. Budeme podporovať zlepšenie financovania kultúrnej pamäti národa, archeologického a historického výskumu ako aj výskumu dejín slovenskej kultúry a umenia. Dejiny Slovenska sú nedostatočne spracované a popularizované. To sa prejavuje v nedostatočnej úrovni historickej pamäti národa a slabej národnej hrdosti na svoju vlasť.

10. Dôstojné postavenie a zodpovedný hlas Slovenska na medzinárodnej scéne a v EÚ

Slovensko patrí do EÚ a musí byť jej hrdou a stabilnou súčasťou. To však nemôže znamenať, že budeme ticho poslúchať. Máme právo aj na vlastný pohľad na riešenia.

Za naše rozhodnutia a dôsledky budeme niesť zodpovednosť voči našim deťom my sami, nie bruselskí, dobre platení a nikomu sa nezodpovedajúci úradníci.

Hlavným zdrojom súčasných hospodárskych a politických problémov EÚ je porušovanie pravidiel a existujúcich zmlúv, byrokracia a ignorovanie hospodárskych možností a potrieb.

- 10.1. Budeme presadzovať, aby Slovensko podporovalo na úrovni EÚ a eurozóny riešenia, ktoré rešpektujú zodpovedné hospodárenie, slobodné podnikanie, znižovanie dlhov, znižovanie byrokracie, hospodárskych deformácií a prerozdelenia a zároveň dôslednú ochranu životného prostredia a prírodných hodnôt európskeho významu. Európa musí začať myslieť na naše deti, ktoré budú musieť jej dlhy raz splatiť.
- 10.2. Budeme presadzovať, aby rozhodovanie o našich daniach a rozpočtovej politike ostalo na Slovensku. Nepotrebujeme tiež žiadnu spoločnú európsku daň, o ktorej chcú rozhodovať bruselskí úradníci.
- 10.3. Budeme presadzovať zásadný princíp, EÚ sa musí konečne odhodlať dodržiavať vlastné pravidlá, šetriť, nerozdávať naše peniaze tým, ktorí nevedia hospodáriť.
- 10.4. Budeme podporovať odstraňovanie neprimeranej byrokracie. Je potrebné zastaviť každodenný nárast noriem a nariadení, je nezmyselné, aby o tvare uhorky na našom tanieri rozhodovali úradníci.
- 10.5. Budeme navrhovať zásadné zmeny v dotačných systémoch EÚ. Dotačná politika a prerozdelenie zdrojov v rámci EÚ sú neefektívne, vo viacerých oblastiach diskriminačné (napr. poľnohospodárstvo) a sú zdrojom vážnych deformácií trhu, alebo korupcie a byrokracie (štrukturálne fondy všeobecne). Preto je potrebné zrušiť dnešnú podobu spoločnej poľnohospodárskej politiky aj systému štrukturálnych fondov.

- 10.6. Budeme presadzovať, aby sa pomoc z dotácií sústredila výhradne na budovanie infraštruktúry, vzdelávania, vedy a výskumu. Tieto oblasti sú predpokladom spoločnej prosperity a konkurencieschopnosti Európy a tým aj oblasťou legitímneho spoločného záujmu. Ostatné oblasti treba ponechať na podporu zo strany národných rozpočtov, za predpokladu transparentnosti a efektivity.
- 10.7. Budeme podporovať tradične dobrú spoluprácu s Českou republikou, rozvoj dobrých susedských vzťahov so všetkými susedskými štátmi s cieľom zvýšiť váhu regiónu na medzinárodnej scéne a v nadnárodných organizáciách. Budeme podporovať rozvoj cezhraničnej spolupráce prihraničných obcí a regiónov.